Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 6 september 2012*

”Förordning (EEG) nr 918/83 — Artiklarna 1.2 c, 2 och 7.1 — Tullbefrielse vid import av personlig egendom — Begreppet ’egendom avsedd att användas i hushållet’ — Motorfordon som importerats till unionen — Fordon som används av en familjemedlem till den som är ägare och som har importerat fordonet”

I mål C-487/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Administratīvā rajona tiesa (Lettland) genom beslut av den 15 september 2011, som inkom till domstolen den 22 september 2011, i målet

Laimonis Treimanis

mot

Valsts ieņēmumu dienests,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av ordföranden på sjätte avdelningen U. Lõhmus, tillförordnad ordförande på andra avdelningen, samt domarna A. Rosas, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev och C.G. Fernlund (referent),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Valsts ieņēmumu dienests, genom N. Jezdakova, i egenskap av ombud,

— Lettlands regering, genom I. Kalniņš och D. Pelše, båda i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av A. De Stefano, avvocato dello Stato,

— Europeiska kommissionen, genom L. Bouyon och A. Sauka, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: lettiska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.2 c, 2 och 7.1 i rådets förordning (EEG) nr 918/83 av den 28 mars 1983 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse (EGT L 105, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 3, s. 146) (nedan kallad förordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Laimonis Treimanis och den lettiska skattemyndigheten (Valsts ieņēmumu dienests) (nedan kallad VID) angående importtullar för ett motorfordon som importerats till Europeiska unionen.

Tillämpliga bestämmelser

3 I de tre första skälen i förordningen föreskrivs följande:

”I avsaknad av en särskild bestämmelse om avvikelse utformad i enlighet med fördragets bestämmelser skall tullsatser enligt Gemensamma tulltaxan tillämpas på alla varor som importeras till [unionen]. Detsamma gäller för jordbruksavgifter och alla andra avgifter vid import som fastställs enligt den gemensamma jordbrukspolitiken eller de särskilda ordningarna som är tillämpliga på vissa varor, som tillverkats genom bearbetning av jordbruksprodukter.

Under vissa klart definierade förhållanden, då det vanliga behovet av att skydda ekonomin inte föreligger på grund av de särskilda omständigheter under vilka varorna importeras, är emellertid sådan taxering inte berättigad.

Under sådana förhållanden bör åtgärder vidtas, som det av hävd har gjorts i de flesta system av tullföreskrifter, så att varorna befrias från de importtullar som de normalt skulle beläggas med.”

4 Artikel 1.2 c i förordningen har följande lydelse:

”I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

c) *personlig egendom:* all egendom avsedd för de berörda personernas personliga bruk eller för att användas i deras hushåll.

Följande skall särskilt utgöra personlig egendom:

— bohag,

— cyklar och motorcyklar, privata motorfordon och släp till dessa, husvagnar, nöjesbåtar och privata flygplan.

Hushållsförnödenheter för normalt familjebehov, sällskapsdjur och riddjur samt bärbara verktyg, utrustning eller instrument för de tillämpade eller fria konsterna som personen i fråga behöver för att kunna utöva sitt yrke skall också utgöra personlig egendom. Personlig egendom får inte vara sådan att den genom sin art eller sin mängd kan tyda på att den importeras för kommersiella ändamål.”

5 I artikel 2 i förordningen anges följande:

”Om inte annat följer av artikel 3–10 skall befrielse från importtullar beviljas för personlig egendom som införs av fysiska personer som flyttar sin normala bostad från ett tredje land till [unionens] tullområde.”

6 I artikel 3 i förordningen föreskrivs följande:

”Befrielsen skall begränsas till personlig egendom som

a) utom i särskilda undantagsfall som motiveras av omständigheterna, har tillhört, och, i fråga om icke-förbrukningsvaror, har använts av den person det gäller i hans tidigare normala bostad under minst sex månader före den dag då han upphör att ha sin normala bostad i det tredje land som är utreseland.

b) är avsedd att användas för samma ändamål i den nya normala bostaden.

Dessutom kan medlemsstaterna ställa som villkor för befrielsen att egendomen antingen i ursprungslandet eller i utreselandet har varit föremål för de tullar och/eller skatter som den normalt är belagd med.”

7 I artikel 7 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Tills 12 månader har förflutit från den dag då deklarationen för övergång till fri omsättning togs emot får personlig egendom som har införts med befrielse från importtullar inte lånas ut, pantsättas, hyras ut eller överlåtas, vare sig mot ersättning eller kostnadsfritt, utan att detta först har anmälts till de behöriga myndigheterna.

2. Varje utlåning, pantsättning, uthyrning eller överlåtelse före utgången av den tidsperiod som anges i punkt 1 skall medföra betalning av tillämpliga importtullar för den berörda egendomen till den tullsats som gäller den dag då utlåningen, pantsättningen, uthyrningen eller överlåtelsen äger rum, på grundval av den typ av egendom och det tullvärde som fastställs eller godkänns den dagen av de behöriga myndigheterna.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

8 Laimonis Treimanis levde tillsammans med sin son i Förenta staterna. De beslutade år 2007 att bosätta sig i Lettland och flytta in i en bostad som Laimonis Treimanis var ägare till. Den 19 mars 2007 importerade denne, i egenskap av ägare, ett motorfordon med befrielse från importtullar, enligt artikel 2 i förordningen. I det registreringsbevis som utfärdades samma dag angavs att Laimonis Treimanis var fordonets ägare, medan det var hans son som innehade fordonet.

9 Den 17 december 2007 meddelade VID:s regionala tullkontor i Riga ett beslut genom vilket Laimonis Treimanis ålades att betala 2 257,64 LVL i form av importtull, mervärdesskatt och böter. Beslutet fastställdes genom ett beslut som VID:s direktör meddelade den 9 maj 2008 och i vilket denne bedömde att Laimonis Treimanis inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 7 i förordningen, eftersom det inte kunde anses att det motorfordon som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen var avsett att användas i det hushåll som bestod av Laimonis Treimanis och dennes son. Även om sonen bodde i Riga framgick det nämligen av uppgifter i folkbokföringsregistret att han var studerande i Tallinn (Estland), inte arbetade och försörjdes av fadern. Laimonis Treimanis hade dessutom alltjämt angiven hemvist i Förenta staterna, där han var bosatt sedan hösten år 2007. VID:s direktör drog av dessa omständigheter slutsatsen att Laimonis Treimanis och dennes son inte levde tillsammans och att det inte kunde anses att fordonet hade importerats för att användas i hushållet.

10 Laimonis Treimanis väckte talan om ogiltigförklaring av beslutet av den 9 maj 2008 vid Administratīvā rajona tiesa. Han hävdade att VID:s direktör på ett otillbörligt sätt hade begränsat innebörden av begreppet hushåll, eftersom begreppet innebär att mellanhavandena sköts gemensamt och även innefattar en skyldighet för föräldrarna att försörja sina barn. Laimonis Treimanis gjorde dessutom gällande att det inte fanns något låneavtal mellan honom och hans son, utan endast ett uppdragsförhållande. Sonen var nämligen behörig att handla i faderns intresse, och motorfordonet var inte avsett att tillgodose sonens behov. De relationer som förelåg mellan Laimonis Treimanis och hans son skulle följaktligen bedömas med hänsyn till att de gällde inom familjen.

11 VID:s direktör hävdade att Laimonis Treimanis hade överlämnat motorfordonet till sin son inom ramen för ett låneavtal. Av registreringsbeviset framgick därför att det var sonen som var innehavare av fordonet.

12 Administratīvā rajona tiesa är osäker på huruvida det, mot bakgrund av omständigheterna i det aktuella fallet, ska anses att det motorfordon som har importerats utgör egendom som är avsedd att användas i Laimonis Treimanis och hans sons hushåll eller att det har lånats ut i den mening som avses i artikel 7 i förordningen. Den nationella domstolen har därför beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen:

”Innebär artikel 7.1 i förordning[en] förbud för ägaren till ett privat motorfordon, som har importerats till Europeiska unionen från ett tredjeland, att upplåta motorfordonet kostnadsfritt för att användas av en av hans familjemedlemmar, vilken faktiskt har flyttat sin bostad från tredjelandet till Europeiska unionen och med vilken motorfordonets ägare utgjorde ett hushåll i tredjelandet innan motfordonet importerades till Europeiska unionen, när motorfordonets ägare i huvudsak har vistats i tredjelandet efter det att motorfordonet importerats till Europeiska unionen?”

Prövning av tolkningsfrågan

13 Den nationella domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 2 och 7.1 i förordningen ska tolkas på så sätt att ägaren till ett privat motorfordon, som har flyttat sin ”normala bostad” från ett tredjeland till en medlemsstat i unionen och som har importerat fordonet från detta tredjeland till denna medlemsstat, kan omfattas av en befrielse från importtullar, när fordonet används kostnadsfritt inom unionen av en av ägarens familjemedlemmar som ägaren bodde tillsammans med i samma hushåll i nämnda tredjeland, medan ägaren i huvudsak har fortsatt att vistas i tredjelandet efter importtillfället.

14 För att besvara denna fråga ska det först prövas huruvida det motorfordon som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen uppfyller villkoren för att kunna omfattas av befrielsen från importtullar, efter vilket det ska fastställas huruvida, i en sådan situation som den som är aktuell i målet vid den nationella domstolen, rätten till befrielse från importtullar har förverkats, så att dessa måste betalas.

15 Vad först avser frågan om import med tullbefrielse, ska enligt förordningen två villkor vara uppfyllda beträffande importören och den importerade egendomens art.

16 Såvitt avser importören föreskrivs i artikel 2 i förordningen att befrielse från importtullar förutsätter att egendomen införs av en fysisk person som flyttar sin normala bostad från ett tredjeland till unionens tullområde.

17 Det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera att ägaren till det motorfordon som är aktuellt i det där pågående målet faktiskt har flyttat sin ”normala bostad” till Lettland. Det kan inte av beslutet om hänskjutande utläsas huruvida Laimonis Treimanis faktiskt är bosatt i Lettland eller huruvida han ofta vistas i denna stat. I punkt 8 i beslutet anges nämligen dels att Laimonis Treimanis

år 2007 flyttade tillsammans med sin son för att bosätta sig i Lettland, dels att Laimonis Treimanis fortfarande hade angiven hemvist i Förenta staterna där han i huvudsak vistades när beslutet av den 9 maj 2008 antogs.

18 För det fall den nationella domstolen anser att Laimonis Treimanis inte har flyttat sin ”normala bostad från ett tredje land till [unionens] tullområde”, i den mening som avses i artikel 2 i förordningen, kan nämnda domstol endast dra slutsatsen att det aktuella motorfordonet inte kunde importeras med befrielse från importtullar. I det motsatta fallet finns det anledning att undersöka huruvida de villkor som hänför sig till den importerade varans art är uppfyllda.

19 När det gäller arten av den egendom som importeras med befrielse från importtullar, anges i artikel 2 i förordningen att det ska röra sig om personlig egendom. I artikel 1.2 c i förordningen definieras personlig egendom som ”egendom avsedd för de berörda personernas personliga bruk eller för att användas i deras hushåll”. I bestämmelsen anges att privata motorfordon omfattas av denna kategori.

20 Det är i målet vid den nationella domstolen ostridigt att det motorfordon som har importerats används av importörens son, vilket innebär att det inte kan anses att fordonet är avsett för importörens personliga bruk.

21 Det ska följaktligen undersökas huruvida ett sådant motorfordon som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen, som har importerats av dess ägare, men används av dennes son, kan anses utgöra ”egendom avsedd att användas i hushållet” i den mening som avses i artikel 1.2 c i förordningen.

22 I artikel 1 i förordningen definieras inte begreppet ”egendom avsedd att användas i hushållet”. I detta hänseende följer av såväl kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som likhetsprincipen att en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar när det gäller att bestämma dess betydelse och räckvidd normalt ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen (dom av den 18 januari 1984 i mål 327/82, Ekro, REG 1984, s. 107, punkt 11, av den 19 september 2000 i mål C-287/98, Linster, REG 2000, s. I-6917, punkt 43, och av den 17 mars 2005 i mål C-170/03, Feron, REG 2005, s. I-2299, punkt 26).

23 Av detta följer att begreppet ”egendom avsedd att användas i hushållet” i artikel 1.2 c i förordningen ska ges en självständig tolkning.

24 Det ska för denna tolkning erinras om de mål som unionslagstiftaren eftersträvade vid antagandet av förordningen. Dessa mål består i att underlätta dels bosättningen i en medlemsstat, dels arbetet för medlemsstaternas tullmyndigheter.

25 I andra skälet i ingressen till förordningen anges att taxering av varor vid import inte är berättigad ”[u]nder vissa klart definierade förhållanden, då det vanliga behovet av att skydda ekonomin inte föreligger på grund av de särskilda omständigheter under vilka varorna importeras”.

26 I Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande över förslaget till rådets förordning (EEG) om inrättande av ett gemenskapssystem för befrielse från tullavgifter (EGT C 72, 1980, s. 20) framhölls dessutom följande: ”Det bör därför tydligt anges att det handlar om problem som påverkar livet för privatpersoner och familjer och att ett restriktivt synsätt därför inte bör tillämpas. Härtill kommer att de varor för vilka befrielse medges importeras under sådana omständigheter att de inte i realiteten kan konkurrera med liknande varor med ursprung i gemenskapen eller ha en negativ skatteeffekt på staternas skatteintäkter”.

27 Slutligen har domstolen slagit fast att det framgår av de relevanta bestämmelserna i förordningen att med import av icke-kommersiell natur avses import som uteslutande består av varor för resenärens eller hans familjs personliga bruk (dom av den 4 juni 2002 i mål C-99/00, Lyckeskog, REG 2002,

s. I-4839, punkt 25). Vidare är det, enligt artikel 1.2 c i förordningen, framför allt viktigt att personlig egendom inte är sådan att den genom sin art eller sin mängd kan tyda på att den importeras för kommersiella ändamål (domen i det ovannämnda målet Feron, punkt 20).

28 Vidare skulle det vara svårare att uppnå förordningens mål om personlig egendom som importeras utan något kommersiellt syfte skulle beskattas vid importen, såsom generaladvokaten Poiares Maduro påpekade i punkt 74 i sitt förslag till avgörande i det ovannämnda målet Feron.

29 Tullbefrielse medges följaktligen endast för importerade varor vilkas användning dels står i nära samband med de berördas och deras familjemedlemmars privatliv, dels helt utesluter att kommersiella hänsyn beaktas. Begreppet ”egendom avsedd att användas i hushållet” ska tolkas mot bakgrund av dessa överväganden.

30 Eftersom det av artikel 1.2 c i förordningen framgår att ett privat motorfordon utgör personlig egendom, ska det fastställas huruvida det kan anses att ett sådant fordon utgör egendom avsedd att användas i importörens hushåll, när det används av en av importörens familjemedlemmar.

31 Det har, med hänsyn till de principer som det har redogjorts för i punkterna 24–29 i denna dom, inte framkommit att användningen av sådan egendom av en av importörens familjemedlemmar kan anses ha skett för kommersiella ändamål.

32 Det är emellertid nödvändigt att precisera vad som omfattas av begreppet ”familjemedlem” till importören.

33 I detta hänseende har kommissionen påpekat att artikel 1 f i i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 307/1999 av den 8 februari 1999 (EGT L 38, s. 1), innehåller följande definition av begreppet familjemedlem: ”den som definieras eller erkänns som familjemedlem eller som betecknas som medlem av hushållet i den lagstiftning enligt vilken förmåner utges … Om denna lagstiftning betraktar som familjemedlem eller medlem av hushållet endast den som är samboende med den anställde, egenföretagaren eller studeranden, skall detta villkor anses vara uppfyllt om personen för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av den anställde egenföretagaren eller studeranden …”.

34 I artikel 2.2 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, s. 77) definieras ”familjemedlem” dessutom som bland annat ”släktingar i rakt nedstigande led som är under 21 år eller är beroende för sin försörjning …”.

35 När en familjemedlem till den som har importerat en egendom använder denna kan, mot bakgrund av dessa bestämmelser och ändamålen med definitionen av begreppet egendom avsedd att användas i hushållet, familjemedlemmen definieras som en person som är samboende med importören eller som för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av importören.

36 Av dessa omständigheter följer att när ett privat motorfordon används av en av importörens familjemedlemmar, det vill säga av en person som är samboende med importören eller som för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av importören, kan fordonet kvalificeras som ”egendom avsedd att användas i hushållet” i den mening som avses i artikel 1.2 c i förordningen. Det ankommer på den nationella domstolen att, i det där pågående målet, pröva huruvida importörens familjemedlem i fråga uppfyller ovannämnda villkor.

37 Vad härefter avser frågan huruvida en sådan användning av ett privat motorfordon som den som är aktuell i målet vid den nationella domstolen kan medföra att rätten till befrielse från importtullar kan förverkas enligt artikel 7 i förordningen, finns det anledning att påpeka att syftet med denna artikel är att åtgärder som har till följd att den personliga egendomen inte längre används av dess ägare därför att den inom 12 månader efter importen har överlåtits, hyrts ut, lånats ut eller pantsatts ska föranleda sanktioner i form av förverkande av rätten till befrielse. Eftersom den egendom som importerats inte längre används för importörens personliga bruk eller i hans hushåll, har importören inte längre rätt till den tullbefrielse som är kopplad till sådan användning.

38 De förhållanden som behandlas i denna artikel 7.1 skiljer sig från dem som är aktuella i målet vid den nationella domstolen, där den aktuella egendomen används av en av importörens familjemedlemmar i hushållet under de förutsättningar som det har redogjorts för i punkt 36 i denna dom. I sistnämnda fall har den aktuelle importören nämligen inte avstått från användningen av sin egendom i hushållet, oavsett hur den åtgärd genom vilken egendomen ställs till förfogande för en av importörens familjemedlemmar kan kvalificeras i rättsligt hänseende. När ett privat motorfordon som har importerats med tullbefrielse används av en av importörens familjemedlemmar, det vill säga av en person som är samboende med importören eller som för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av importören, förverkas följaktligen inte rätten till befrielsen till följd av denna användning.

39 Av det anförda följer att den fråga som har ställts ska besvaras enligt följande. Artiklarna 2 och 7.1 i förordningen ska tolkas på så sätt att ett privat motorfordon som har importerats från ett tredjeland till unionens tullområde kan omfattas av en befrielse från importtullar, förutsatt att importören faktiskt har flyttat sin normala bostad till unionens tullområde, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera. När motorfordonet används kostnadsfritt av en av importörens familjemedlemmar, det vill säga av en person som är samboende med importören eller som för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av importören, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera, ska det anses att fordonet är avsett att användas i importörens hushåll, och denna användning medför inte att rätten till nämnda befrielse förverkas.

Rättegångskostnader

40 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artiklarna 2 och 7.1 i rådets förordning (EEG) nr 918/83 av den 28 mars 1983 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse ska tolkas på så sätt att ett privat motorfordon som har importerats från ett tredjeland till Europeiska unionens tullområde kan omfattas av en befrielse från importtullar, förutsatt att importören faktiskt har flyttat sin normala bostad till Europeiska unionens tullområde, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera. När motorfordonet används kostnadsfritt av en av importörens familjemedlemmar, det vill säga av en person som är samboende med importören eller som för sin försörjning huvudsakligen är ekonomiskt beroende av importören, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera, ska det anses att fordonet är avsett att användas i importörens hushåll, och denna användning medför inte att rätten till nämnda befrielse förverkas.

Underskrifter